SUOMEN ELÄINLÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS VETERINÄRFÖRBUND

7.3.2018

Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI ERÄIDEN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON TEHTÄVIEN JÄRJESTÄMISVASTUUN SIIRTÄMISESTÄ MAAKUNNALTA KUNNALLE

Suomen Eläinlääkäriliitto ry ei pidä tarkoituksenmukaisena, että osa ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuusta siirrettäisiin maakunnalta kunnalle.

Ympäristöterveydenhuollon toimialan tulee säilyä yhtenä kokonaisuutena

Ympäristöterveydenhuolto on tehtäväalakokonaisuus, joka tuo synergiaetua kokonaisuutena. Sen säilyminen yhtenä kokonaisuutena ja laajempien yksiköiden muodostaminen on ollut toimialan pitkäaikaisen kehittämisen ydin. Kokonaisuutena toimintojen välinen synergia voidaan täysimittaisesti hyödyntää.

Ympäristöterveydenhuollon keskeinen tehtävä on väestön ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Tehtävää toteutetaan muun muassa valvonnalla, ohjauksella ja neuvonnalla. Toimialalla työskentelee monen alan ammattilaisia, erilaisilla perustutkinnoilla. Henkilöstön osaaminen täydentää toisiaan ja tieto siirtyy organisaatiossa jouhevasti. Tarkastustehtävissä ja eläinlääkinnässä muodostuu hyvä perusnäkemys koko ympäristöterveydenhuollon tehtäväkentästä. Työssä on olennaista tietojen vaihtaminen henkilökunnan kesken, jotta mahdollisiin epäkohtiin voidaan puuttua viipymättä. Tavanomaisena esimerkkinä on eläinten hyvinvoinnin ja maidontuotannon hygienian tarkastuksen tekeminen parityönä. Tällöin samalla kertaa tulee tarkastettua kahden lain; elintarvike- ja eläinsuojelulakien mukaiset toiminnot.

Kohteiden riskinarvioinnissa lääketieteellinen osaaminen ja näkemys tukevat päätöksentekoa. Kohteita, jossa lääketieteellisestä koulutuksesta on erityisesti hyötyä ovat mm. terveydensuojelulain mukaiset asunnot ja muut yleiset tilat ja niiden sisäilman epäpuhtaudet.

Ympäristöterveydenhuollon kokonaisuuden tulee rakentua vähintään maakunnan kokoisiin yksiköihin

Ympäristöterveydenhuollon toiminnan kehittämisen ja henkilöstön osaamisen kannalta liitto ei pidä perusteltuna jakaa maakunnan henkilöstöresurssia maakunnan ja kunnan/kuntien kesken. Tehtäväkokonaisuutta tulisi edelleen kehittää suuremmissa yksiköissä, joihin kerättäisiin enemmän osaamista ja mahdollistettaisiin erikoistuminen. Tällöin olisi mahdollista yhdenmukaistaa valvontaa koko toiminta-alueella. Kokonaisuuteen soveltuu hyvin myös aluehallintovirastojen alkoholihallinto. Yhdistämällä toiminnot, alkoholista aiheutuvien terveyshaittojen torjunta olisi samassa tehtäväalakokonaisuudessa.

Suuremmissa yksiköissä henkilöstön osaaminen ja sijaisjärjestelyt voidaan turvata paremmin. Hallinto vähenee, johtaminen tehostuu, kustannustehokkaat palvelut paranevat ja tehokas ja laadukas valvonta mahdollistuu. Hallinnollinen osaaminen, tutkimustiedon

Aleksis Kiven katu 52-54
00510 Helsinki
Puhelin (09) 7745 4810
Faksi (09) 7745 4818
etunimi.sukunimi@sell.fi
www.sell.fi

tehokas hyödyntäminen, tiedolla johtaminen ja viranomaistoiminnan kehittäminen vaikuttavammaksi ja yhtenäisemmäksi mahdollistuu suuremmissa yksiköissä.

Laajemmat maantieteelliset toiminta-alueet edistävät asiakkaiden; niin toimijoiden, kuntien kuin kuntalaisten yhdenmukaista, tasapuolista ja asiantuntevaa kohtelua. Maantieteellisesti suuremmat toimintayksiköt yhdenmukaistavat valvontaa, hallinnollisten pakkokeinojen käyttöä, toimintatapoja sekä valvonnasta perittäviä maksuja koko maakunnan alueella.

Keskittämisen hyödyt kadotetaan, mikäli vastuu ja valta jakaantuvat maakunnan ja kunnan kesken

Järjestämisvastuun jakautuminen maakunnan ja kunnan kesken merkitsisi sitä, että kunta järjestäisi omalla alueellaan osan ympäristöterveydenhuollon tehtäväalakokonaisuudesta ja maakunta muussa osassa maakuntaa. Lisäksi maakunta vastaisi koko maakunnan alueella niistä toiminnoista, josta kunta ei vastaisi omalla alueellaan. Tuloksena olisi pahimmassa tapauksessa sekava ja pirstaloitunut toimiala, jota kukaan ei hallitsisi.

Hajautetussa mallissa toivottu yhteistyö perusterveydenhuollon, sosiaalitoimen, alkoholihallinnon, pelastustoimen ja maaseutupalveluiden kanssa jäisi toteutumatta, kun edellä mainitut toiminnot siirtyvät maakunnan järjestettäviksi. Erityisesti elintarvike- ja vesivälitteisissä epidemioissa, sisäilma-asioissa, varautumisessa ja yhteisten kohteiden valvonnassa yhteistyön vaivattomuus nopeuttaa ja tehostaa toimintaa.

Mikäli toimiala jaetaan kunnan ja maakunnan kesken, tulee maakunnassa haasteeksi toimivan ja tehokkaan maakunnallisen yksikön muodostaminen. Monet maakunnat, esimerkiksi Uudenmaan maakunta on maantieteellisesti haastavan muotoinen alue. Maakunnan reuna-alueiden riittävät resurssit; osaaminen ja toimintojen järkevä järjestäminen tulee esitetyssä mallissa kuitenkin turvata.

Kunnan järjestämisvastuulle annettavilla tehtävillä on merkittävää vaikutusta ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. Järjestämisvastuun hajaantuessa, vaarana on heikko maakunta, kun kuntiin jäisi suuri joukko erityisosaajia. Suuren yksikön edut; toimintojen tehostaminen ja yhdenmukaistaminen sekä osaamisen paranemine jäisivät saavuttamatta. Lisäksi ympäristöterveydenhuollon kokonaisuus hajoaisi, kun kunta vastaisi ainoastaan osasta tehtävistä. Tällöin menetettäisiin muun muassa alkutuotannon valvonnan synergiaetu, jossa valvotaan sekä tuotantoeläinten terveyttä että hyvinvointia. Myös elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämistyön osaaminen vähenisi. Ympäristöterveydenhuollon lääketieteellinen riskinarvioinnin osaaminen järjestäjäkunnissa heikkenisi merkittävästi, mikäli suurin osa eläinlääkäreistä olisi maakunnan palveluksessa.

Päivi Lahti
puheenjohtja

Marjatta Vehkaoja
toiminnanjohtaja